

PASĖLIŲ PRIEŽIŪROS AGREGATAI

1 pav.

Be cheminių priemonių, skirtų pasėlių produktyvumui didinti (tręšimas, purškimas), labai aktualus ir ekonominiu požiūriu naudingas yra mechaninių būdų pritaikymas pasėliams prižiūrėti. Kartais sakoma, kad nauja – tai pamiršta sena, nes daugiau kaip prieš du dešimtmečius mechaniškas piktžolių naikinimas buvo vienas pagrindinių piktžolių skaičiaus reguliavimo būdų. Šiam tikslui pasiekti šiuolaikiniai padargai yra techniškai ir technologiškai modernesni. Pasėlių priežiūros darbams atlikti žemdirbiams gali būti naudingos patobulintos konstrukcijos spyruoklinės pasėlių priežiūros akėčios (1 pav.).

UAB „Dotnuvos projektai“ yra oficialus austrų firmos „Einböck“ atstovas Lietuvoje, todėl apžvelkime įvairius pasėlių priežiūros aspektus, naudojant šios firmos gaminamus agregatus.

Pasėlių priežiūros akėčių pagrindą sudaro purenimo sekcija su sumontuotais akėčvirbaliais (2 pav.). Dažniausiai vienos sekcijos darbinis plotis būna 1,5 m. Purenimo akėčvirbaliai montuojami šešiomis eilėmis po 60 vnt. kiekvienoje sekcijoje. Tai leidžia akėčvirbaliams braukti per dirvą 2,5 cm intervalais.

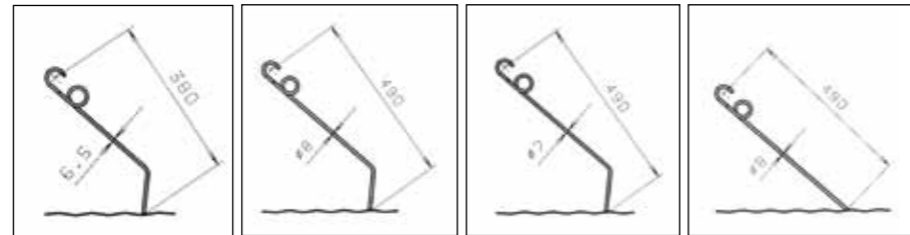

2 pav.

4 pav.

Atsižvelgiant į dirvožemį, auginamus augalus, dirvų akmenuotumą ir pan., pasėlių priežiūros akėčios gali būti komplektuojamos su skirtingais akėčvirbaliais – nuo 6,5 iki 8 mm storio ir nuo 380 iki 490 mm ilgio (3 pav.).

3 pav.

Naikinti piktžoles spyruoklinėmis akėčiomis galima ir rekomenduojama įvairiais augalų vystymosi tarpsniais:

- prieš javų sudygimą (prevencinis akėjimas), kai viršutiniame dirvos sluoksnyje bedygstančios piktžolės atrodo kaip siūliukai. Dirva akėjama 2,0–2,5 cm gyliu, tad žemės ūkio augalų sėklos turi būti pasėtos 4–5 cm gylyje. Šis būdas geriausiai tinka javų, o netaikomas rapsų ir kitų augalų pasėliuose;
- žemės ūkio augalams sudygus (tikslinis akėjimas), atsižvelgiant į jų bei piktžolių išsivystymą.

Universalūs 7 mm storio, 490 mm ilgio akėčvirbaliai labai tinka vidutinio sunkumo ir sunkioms dirvoms. Jie gerai išlygina lauko paviršių, supurena dirvą javų pasėliuose.

Akėčios gali būti nuo 3 iki 24 m darbinio pločio. Akėčios nuo 3 iki 15 m būna pakabinamos, o didesnio pločio – prikabinamos (4 pav.). Tokios konstrukcijos padargai yra lengvas, gerai kopijuoja dirvą, manevringas, našus.

Spyruoklinių akėčių naudojimo paskirtis ir nauda nevienareikšmė. Pavasarį spyruoklinėmis akėčiomis galima purenti žiemkenčių laukus, paskleisti kurmiarausius, suardyti juose susidariusią žemės plūta, nušukuoti senus ligotus lapus. Akėčias galima naudoti įvairių žemės ūkio augalų pasėliams prižiūrėti (5 pav.). Jos ypač tinka pasėliams prižiūrėti ekologiniuose ūkiuose.

Piktžolių naikinimo akėčiomis sėkmę lemia naudotojų įgūdžiai, dirvos ir pasėlio būklė,

5 pav.

6 pav.

tinkamai pasirinktas akėjimo laikas. Laukas turi būti gerai išlygintas ir tolygiai įdirbtas prieš sėją. Geriausia, kai dirva yra normalaus drėgnumo (trupa), dirbama saulėtu ir sausu oru, tada išrautos piktžolės greitai džiūsta. Šitai sunaikinama didelė dalis dygstančių piktžolių.

Nustatyti tinkamiausią prevencinio akėjimo laiką gali padėti gabalas polietileno plėvelės (2x2 m). Ją reikia ištiesti apsėtame lauke ir periodiškai stebėti, kada po plėvele pasirodys dygstančių piktžolių lapeliai. Kadangi po plėvele būna šilčiau negu visoje dirvoje, piktžolės sudygsta šiek tiek anksčiau. Vadinasi, lauke jos yra siūlų pavidalo, tad laikas akėti – pats tinkamiausias. Prevencinis akėjimas netaikomas rapsų ir kitų sekliai sėjamų augalų pasėliuose.

Tikslinis akėjimas taikomas augalams sudygus, atsižvelgiant į jų išsivystymo tarpsnį. Javai paprastai akėjami, kai turi 2–3 lapelius. Daugiau kaip 3 kartus akėti šiuo tarpsniu nepatartina, nes intensyviau purenant galima pakenkti javams. Kritiškose dirvose (durpingose ir pan.) pavasarį patartina dirbti didesnio darbinio pločio padargais, kadangi taip sumažinamas augalų pažeidimas dėl suvažinėjimo. Molingose (sunkiose) dirvose, atsižvelgiant į drėgmės sąlygas, gali tekti dirbti daugiau spaudžiant akėčvirbaliais.

Akėčvirbalių pastatymo kampas bei jų spaudimas yra reguliuojami atskirai kiekvienai

9 pav.

sekcijai arba gali būti keičiamos spyruoklės. Be to, kuo greičiau akėdami važiuosite, tuo gražiau atrodys pasėliai, o piktžolių naikinimo efektyvumas padidės.

Vėlesnių akėjimų rezultatus lems piktžolių išsivystymas, todėl nuolat reikia stebėti savo laukus. Geriausi rezultatai (efektyvumas iki 80 proc.) pasiekiami, akėjant pasėlius piktžolių dygimo metu, skrotelės arba tik kelių lapelių tarpsnyje, kai dirbant jos yra užverčiamos dirvožemiu arba išraunamos. Išrautos jaunos piktžolės labai greitai sudžiūsta. Javai, reikalui esant, gali būti akėjami netgi jiems pasiekus 30–40 cm aukštį.

Akėjant ne tik sunaikinamos piktžolės, bet ir sulaužoma dirvos pluta, pagerėja dirvos

7 pav.

8 pav.

aeracija, išsaugoma dirvožemio drėgmė ir paskatinamas maisto medžiagų pasisavinimas (6 pav.). Lietuvoje atliktais bandymais (A. Auškalnis, O. Auškalnienė, 2007) nustatyta, kad 2005 metais suakėjus miežių pasėlį 3 kartus, vienmečių piktžolių skaičius sumažėjo 82 proc., 2006 m. – 91 proc., o 2007 m. – iki 60 proc. Pastebėta, kad akėjant augalus skersai eilučių, jie buvo labiau išretinti. Todėl akėti visada rekomenduojama išilgai pasėtų eilučių.

Pasėlių priežiūros akėčios gali turėti ir ant jų sumontuotą išsėjimo aparatą skirtingoms sėkloms sėti (7 pav.). Toks agregatas ypač tinka gyvulininkystės ūkiams. Pavasarį pradžiūvus dirvai, tokiomis akėčiomis išskuojuama sena žolė, išlyginami kurmiarausiai, išpurenama dirva prie augalų šaknų (8 pav.). Esant išpurentam žolynui, galima įsėti ankštines žoles arba pasėti žolių mišinį. Taip pat pavasarį galima įsėti žoles į žieminius javus arba miežius, kai javai turi 3–5 lapelius.

Be to, kai dirva suarta, sukultivuota ir išlyginta (9 pav.), galima pasėti žoles naujai rengiamai pievai. Visais atvejais sėjama pakrikai, sėklos paskirstomos tolygiai dirvos paviršiuje, kad sudygę augalai greičiau įsikrūmėtų ir nukonkuruotų piktžoles.

Ganykloms skirtos pasėlių priežiūros akėčios gali būti naudojamos mėšlui paskirstyti arba mineralinėms trąšoms įterpti. Akėčiomis ganyklose taip pat galima iššukuoti samanais. Esant ypač daug aukštų kurmiarausių, prie akėčių arba atskirai gali būti naudojamas sustiprintas lygintuvas (10 pav.).

Galimi ir kiti priedai, pritaikyti dirbti įvairiomis sąlygomis. Visais atvejais Jūs turite lengvą, manevringą, labai našų agregatą (darbinis greitis 10–15 km/val.), padedantį Jums auginti javus, kukurūzus, rapsus, bulves, žirnius, cukrinius runkelius, daržoves, žoles.

Parko g. 6, Akademija, 58351 Kėdainių r.
Tel. (8 347) 370 30, faks. (8 347) 370 40

Vadybininko tel. 8 698 164 07
El. p. valentin.bogaciov@dotnuvosprojektai.lt
Vadybininko tel. 8 615 268 80
El. p. robertas.danauskas@dotnuvosprojektai.lt

Joniškyje tel.: 8 686 576 92, 8 616 380 81
Pasvalyje tel. 8 687 275 79
Vilkaviškyje tel. 8 611 519 53
Kretingoje tel.: 8 615 261 61, 8 688 400 19

www.dotnuvosprojektai.lt